

BOSNA I HERCEGOVINA
FEDERACIJA BOSNE I HERCEGOVINE
PARLAMENT FEDERACIJE
DOM NARODA

Komisija za jednakopravnost spolova

Broj: 02/9-02-2322/24

Sarajevo, 13. novembar 2024. godine

DOMU NARODA
PARLAMENTA FBiH

Komisija za jednakopravnost spolova Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Komisija) održala je 13. novembra 2024. godine 9. sjednicu na kojoj je razmatrala:

- Komentari Gender Centra na zaključke 2. tematske sjednice “O odgovoru pravosudnog sektora na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje”;
- Stav Komisije u vezi novog zakonodavnog okvira protiv rodno zasnovanog nasilja (Prijedlog izmjena i dopuna Krivičnog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama).

Komisija, na osnovu člana 51., a u vezi s članom 63. Poslovnika o radu Doma naroda Parlamenta Federacije Bosne i Hercegovine, podnosi sljedeći:

IZVJEŠTAJ

1. Komentari Gender Centra na zaključke 2. tematske sjednice “O odgovoru pravosudnog sektora na nasilje u porodici i rodno zasnovano nasilje”

Iz Gender Centra Federacije Bosne i Hercegovine 24. oktobra 2024. godine zaprimljeni su komentari na zaključke 2. Zajedničke tematske sjednice održane 17. septembra 2024. godine. Zaključke je Komisija potvrdila na svojoj sjednici 21. oktobra 2024. godine i uputila Domu naroda Parlamenta Federacije na razmatranje i usvajanje.

U rapravi je naglašeno da sugestije Gender Centra ne prave suštinske izmjene zaključaka samo ih jasnije definišu u smislu određenih procesa koje predviđaju, precizirajući nekoliko postojećih zakonskih obaveza i propisa te ranije utvđenih procedura kada su konkretna postupanja u pitanju.

Komisija je jednoglasno usvojila prijedlog Gender Centra Federacije BiH i usvojila novi tekst zaljučaka kako slijedi:

1. Usaglašavanje pravnog okvira sa Istanbulsom konvencijom i preporukama GREVIO/Država članica

- Parlament FBiH treba osigurati usklađenu i standardiziranu zaštitu od nasilja u porodici u cijeloj Federaciji BiH usvajanjem zakonodavnog okvira koji osigurava blagovremeni i efikasan odgovor na slučajeve nasilja.

- Parlamenti FBiH i kantonalni parlamenti trebaju osigurati pravilnu implementaciju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici kroz adekvatnu alokaciju sredstava i resursa, kao i kontinuirani zakonodavni nadzor.
- Vlada FBiH treba podržati Gender centar i Ministarstvo pravde u razvoju institucionalnih mehanizama za relevantnu analizu prikupljanja podataka i redovno izvještavanje o implementaciji Zakona. Ovo treba uključiti prezentaciju nalaza Parlamentu Federacije BiH i javnosti u okviru godišnjeg izvještaja o implementaciji Strategije za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici 2024.-2027., koji uključuje i analizu podataka nadležnih institucija koje imaju obavezu prikupljanja i dostavljanja podataka, kao i u okviru izvještaja o implementaciji Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
- VSTV treba razmotriti provođenje sveobuhvatne analize trenutne kaznene politike i predložiti mjere kako bi se osiguralo da kazne i mjere izrečene za nasilje u porodici budu učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće, te da žrtve dobiju najviši nivo zaštite i pristup pravdi. Podaci i analize trebaju biti javno dostupni i razumljivi široj javnosti.

2. Osiguravanje učinkovite i standardizirane primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u FBiH (Zakona) i relevantnih dijelova krivičnog zakonika

- Vlada FBiH i vlade kantona trebaju osigurati pravilnu alokaciju resursa za standardizirane obuke policije i pravosuđa:
 - O praktičnim metodologijama za implementaciju Zakona, posebno u oblastima primjene zaštitnih mjera, identifikacije pokazatelja i različitih vrsta nasilja u porodici, te pružanju odgovarajuće podrške žrtvama uz osiguranje najvišeg nivoa sigurnosti za žrtve nasilja.
 - O istražnim tehnikama i alatima za jačanje kvaliteta prikupljanja dokaza i izbjegavanje prevelike ovisnosti o svjedočenju žrtava.
 - O pristupima usmjerenim na žrtve i psihologiji nasilja kako bi se osigurao senzibiliziran pristup žrtvama i efikasnije procesuiranje uz saradnju svjedoka.
- Kantonalne vlade trebaju osigurati sredstava za podršku radu kantonalnih koordinacionih tijela za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici, osigurati donošenje i implementaciju Programa mjera za prevenciju i borbu protiv nasilja u porodici prema člamu 37. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.
- Vlade FBiH i kantona trebaju osigurati da žrtve nasilja u porodici imaju pristup psihološkoj i pravnoj podršci tokom postupka (kao što je pristup psihologu u policiji, tužilaštvu, sudu ili osobi od povjerenja kako bi se žrtva informirala o njihovim pravima i pravnim postupcima, te kako bi se smanjio stres i ponovno traumatiziranje).

3. Poboljšanje međuinstitucionalne saradnje

- VSTV treba razmotriti organizaciju serije okruglih stolova za praktičare kako bi se osigurala bolja koordinacija policije, tužilaca i sudija s ciljem usklađivanja i poboljšanja odgovora pravosudnog sistema na slučajeve nasilja u porodici.
- Kantonalne vlade trebaju osigurati sredstva i usvojiti mjere za koordinaciju policije, pravosuđa, socijalnih službi i nevladinih organizacija u pružanju sveobuhvatne podrške žrtvama, uključujući praćenje i evaluaciju implementacije zakona od strane svih aktera.
- Institucije koje pružaju direktne odgovore na prijave nasilja u porodici trebaju razviti i implementirati multisektorske protokole o odgovoru na slučajeve nasilja u porodici, uključujući mjere za povećanje odgovornosti svih uključenih aktera, a prema članu 39. Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

2. Stav Komisije u vezi novog zakonodavnog okvira protiv rodno zasnovanog nasilja (Prijedlog izmjena i dopuna Krivičnog zakona i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i nasilja prema ženama)

U raspravi o ovoj tački konstatovano je da je neophodno što prije u parlamentarnu proceduru uputiti nacрте oba zakona i to na način da u njih budu integrisane obaveze iz relevantnih dokumenata (Istanbulska konvencija, Lanzarote konvencija), kao i GREVIO preporuke, preporuke komisija za jednakopravnost spolova oba doma Parlamenta Federacije, Gender Centra FBiH i svih relevantnih međunarodnih, nevladinih i drugih institucija koje svojom ekspertizom ozbiljno doprinose budućem zakonodavnom okviru.

S tim u vezi Komisija je jednoglasno usvojila sljedeći:

ZAKLJUČAK

- 1. Komisija za jednakopravnost spolova Doma naroda Parlamenta Federacije BiH od Ministarstva pravde Federacije BiH očekuje da hitno u parlamentarnu proceduru uputi nacрте krivičnog i zakona o zaštiti od nasilja u porodici i rodno zasnovanog nasilja.**
- 2. U tekstove budućih nacрта treba integrisati obaveze proistekle iz potpisivanja Istanbulske i Lanzarote konvencija i drugih dokumenata u smislu usklađivanja sa pravnom stečevinom EU, kao i preporuke Komiteta eksperata GREVIO, preporuke Gender Centra Federacije BiH, preporuke komisija za jednakopravnost spolova oba doma Parlamenta Federacije te drugih relevantnih institucija.**
- 3. U izradu budućih prijedloga zakona potrebno je uključiti sve zainteresirane strane i obaviti što širu i kvalitetniju javnu raspravu.**

PREDSJEDNICA KOMISIJE

Aida Obuća